

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ – ΕΠΤΑΜΕΛΟΥΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Ιουνίου 2017, με την ακόλουθη σύνθεση: Ανδρονίκη Θεοδοκάτου, Πρόεδρος, Μαρία Αθανασοπούλου, Ελένη Λυκεσά, Σταμάτιος Πουλής (εισηγητής), Κωνσταντίνα Ζώνη, Δημήτριος Πέππας και Αγγελική Μυλωνά, Σύμβουλοι. Γραμματέας: Γεώργιος Καρασαββίδης, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

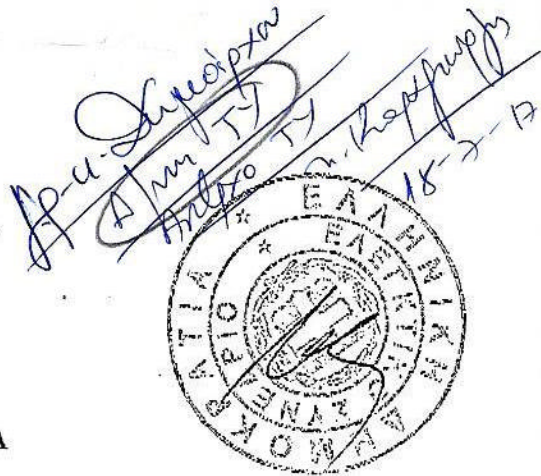
Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Μιχαήλ Ζυμής.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 1.6.2017 (Α.Β.Δ. 1742/1.6.2017) αίτηση της κοινοπραξίας, με την επωνυμία «ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε. – ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε. – INTRAKAT», που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής (οδός Ερμού 25) και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά του πληρεξούσιου δικηγόρου της Ιωάννη Παραρά (Α.Μ./Δ.Σ.Α.: 21501).

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει την αναθεώρηση της 847/2017 απόφασης του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελληνικό Δημόσιο παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Κωνσταντίνο Παπαγεωργίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο της αιτούσας, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναθεώρησης και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου που ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναθεώρησης. Και

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε προφορικά την από 7.6.2017 γνώμη του, κατά τα αναφερόμενα στη συνημμένη έγγραφη πρότασή του, και πρότεινε την απόρριψη της αίτησης αναθεώρησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε σύμφωνα με το Νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

I. Με την υπό κρίση αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το προσήκον παράβολο (βλ. το 1428478 ειδικό έντυπο παραβόλου του Δημοσίου σειράς Α'), όπως αυτή συμπληρώνεται με το από 8.6.2017 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, ζητείται η αναθεώρηση της 847/2017 απόφασης του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά το μέρος που με αυτήν απορρίφθηκε αίτηση της ήδη αιτούσας για την ανάκληση της 41/2017 πράξης του Ε' Κλιμακίου αυτού. Με την τελευταία αυτή πράξη κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος για έλεγχο σχεδίου της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς Τμήμα 1^ο (από πλατεία Ιλίου έως συμβολή αγωγού Ευπυρίδων)», προϋπολογιζόμενης δαπάνης 11.260.162,60 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), μεταξύ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και της αιτούσας κοινοπραξίας. Η αίτηση αυτή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και εν γένει νομοτύπως

και, ως εκ τούτου, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

II. Όπως παγίως έχει κριθεί από το Δικαστήριο τούτο, από τις διατάξεις του άρθρου 25 του εφαρμοστέου εν προκειμένω, λόγω του ύψους του προϋπολογισμού της αρχικής σύμβασης, π.δ/τος 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/EK ...» (Α' 64), σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 28 και 57 του ν. 3669/2008 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» (Α' 116) συνάγονται τα ακόλουθα: Η σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης με τον ανάδοχο ήδη εκτελουμένου δημόσιου έργου αποτελεί εξαιρετική διαδικασία ανάθεσης εκτέλεσης εργασιών, καθόσον συνιστά παρέκκλιση από τις πάγιες διαδικασίες για την κατάρτιση των δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες καταρχήν ανατίθενται κατόπιν διεξαγωγής ανοικτού διαγωνισμού. Ως συμπληρωματικές δε εργασίες, που ανατίθενται στον ανάδοχο του έργου με τη συμπληρωματική σύμβαση, θεωρούνται εκείνες για τις οποίες συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) παρουσιάζουν αναγκαία συνάφεια με το έργο και δεν περιλαμβάνονται στην αρχικά συναφθείσα σύμβαση, β) κατέστησαν αναγκαίες κατά την τεχνική εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων και γ) είτε δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή, είτε, παρά τη δυνατότητα διαχωρισμού τους, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Το συνολικό ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της αμοιβής για τη σύνταξη των τυχόν

απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες. Ως απρόβλεπτες δε περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στον χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, και να ενταχθούν στο αρχικό έργο και τη συναφθείσα σύμβαση, μολονότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη), με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε πλήρης και ακριβής. Εξάλλου, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες» εκείνες που αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του, καθόσον είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου, που δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς τους και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου. Ωστόσο, δεν συνιστούν ανεπίτρεπτη μεταβολή του φυσικού αντικειμένου του έργου, οι τροποποιήσεις που επιβάλλονται από απρόβλεπτες περιστάσεις, εφόσον κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την αντιμετώπιση των περιστάσεων αυτών και δεν μεταβάλλουν το λειτουργικό προορισμό του αρχικού έργου (βλ. Ε.Σ. απόφ. Τμ. Μείζ.-Επτ. Συνθ. 4483/2013). Τέλος, η απόφαση του αρμόδιου οργάνου περί προσφυγής στην ανωτέρω διαδικασία ανάθεσης πρέπει, ως εκ της φύσης της, να είναι ειδικώς και επαρκώς αιτιολογημένη, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος νομιμότητάς της από το Ελεγκτικό Συνέδριο (βλ. Ε.Σ. αποφ. Τμ. Μείζ.-Επτ. Συνθ. 410/2016, 5247/2015, 506/2014, 3998/2013, 611, 3008/2012, 1285, 2167, 3205, 3030/2011, πρβλ. απόφαση Δ.Ε.Ε. στην υπόθεση C-601/2010, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας).

III. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Αντικείμενο του αρχικού έργου «Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς Τμήμα 1^ο (από πλατεία Ιλίου έως συμβολή αγωγού Ευπυρίδων)», ο συνολικός προϋπολογισμός του οποίου ανερχόταν στο ποσό των 68.100.000,00 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.), ήταν, μεταξύ άλλων, όπως προκύπτει από τα συμβατικά τεύχη, η κατασκευή δίδυμου κλειστού ορθογωνικού σχετού από οπλισμένο σκυρόδεμα διαστάσεων 2x5,0x5,0 και συνολικού μήκους 3.313μ για τη διευθέτηση τμήματος του ρέματος Εσχατιάς που περιλαμβάνεται μεταξύ της συμβολής του ρέματος Ευπυρίδων στο Καματερό (ανάντη) και της πλατείας Ιλίου (κατάντη) και η κατασκευή αγωγών ομβρίων από σωλήνες οπλισμένου σκυροδέματος σε συνολικό μήκος 410μ περίπου.

2. Η εκτέλεση του έργου ανατέθηκε, κατόπιν της διενέργειας ανοικτού διαγωνισμού, στην κοινοπραξία με την επωνυμία «ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε. – ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. – ΙΝΤΡΑΚΑΤ» και μετά τη θετική έκβαση του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας από το οικείο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. την 83/2012 πράξη του Ε' Κλιμακίου), υπεγράφη η από 25.7.2012 σχετική σύμβαση. Κατά τη διάρκεια της εργολαβίας το κατασκευαστικό τμήμα της – μετέχουσας στην ανάδοχο κοινοπραξία εταιρείας ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. αποσχίστηκε και απορροφήθηκε από την εταιρεία «ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.», έναντι μετοχών της τελευταίας (βλ. άρθρα 1 παρ. 1 και 4 του ν. 2166/1993). Ακολούθως, με το από 19.11.2012 ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ των εναπομεινασών εταιρειών της αρχικής κοινοπραξίας και της εταιρείας «ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.» τροποποιήθηκε το αρχικό από 16.5.2012 κοινοπρακτικό συμφωνητικό και η συσταθείσα με αυτό κοινοπραξία

«μετονομάστηκε» σε «ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε. - ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε. - ΙΝΤΡΑΚΑΤ» η

οποία συνέχισε την εκτέλεση της ως άνω εργολαβίας.

3. Στις 22.10.2015 οι Δήμοι Αχαρνών, Αγίων Αναργύρων-Καματερού και Χαϊδαρίου, επλήγησαν από ακραία καιρικά φαινόμενα (12ωρης διάρκειας βροχόπτωση με το ύψος της βροχής να ξεπερνά ανά περιοχές την περίοδο επαναφοράς των 50 ετών – βλ. την από 14.11.2015 προκαταρκτική εκτίμηση σπανιότητας επεισοδίου βροχής στις 22.10.2015 στην Αττική του Επίκουρου Καθηγητή της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Νικολάου Μαμάση), που οδήγησαν σε έκτακτα πλημμυρικά φαινόμενα με καταστροφικά αποτελέσματα (απώλεια 4 ανθρώπινων ζωών, κατάρρευση τριώροφης πολυκατοικίας στο ρέμα της Εσχατιάς, εκτεταμένες ζημιές στα πρανή του ποταμού Κηφισού στο ύψος του Δήμου Αγίων Αναργύρων-Καματερού και άλλες υλικές ζημιές). Για την αντιμετώπιση των καταστροφών αυτών, οι ανωτέρω Δήμοι κηρύχθησαν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, αρχικώς για τρεις μήνες και ακολούθως έως τις 18.5.2016 (βλ. τις 205452, 205453 και 205454/24.10.2015 και 37479/386/3.3.2016 αποφάσεις της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής). Στη συνέχεια, με την 3358/ΚΕ.Εσχατιά 1ο/11.12.2015 απόφαση της ΕΥΔΕ ΚΥΥ εγκρίθηκε η μελέτη με τίτλο «Ειδική μελέτη δικτύου αγωγών ομβρίων για την προστασία της παραρεμάτιας ζώνης του ρέματος Εσχατιάς», που υπέβαλε η κοινοπραξία «ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε. - ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε. - ΙΝΤΡΑΚΑΤ», στην οποία (μελέτη) αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ Το ρέμα Εσχατιάς από την πλατεία Ιλίου στα κατάντη μέχρι την συμβολή του υφιστάμενου αγωγού των Ευπυρίδων προς τα ανάντη, επί μήκους 3χλμ, διευθετείται με κλειστή διατομή. (...) Στην περιοχή δεν

υπάρχουν κατασκευασμένα ολοκληρωμένα δίκτυα αποχέτευσης ομβρίων που τελικός τους αποδέκτης θα ήταν ο αγωγός του ρέματος Εσχατιάς, αλλά από διάσπαρτα διάφορα επί μέρους έργα αποχέτευσης ομβρίων, αμφιβόλου ως επί το πλείστον διοχετευτικότητας. Για τον λόγο αυτό έχει προβλεφθεί, στο μεγαλύτερο τμήμα του έργου η κατασκευή πάνω από τον αγωγό του ρέματος Εσχατιάς ανοικτής τάφρου με συχνές αποφορτίσεις στον αγωγό της Εσχατιάς. 2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (...) είναι απαραίτητη η αντιπλημμυρική θωράκιση της παραρεμάτιας ζώνης με πολλούς, μικρού σχετικά μήκους, αγωγούς ομβρίων σε κατάλληλες θέσεις και πολλά στόμια υδροσυλλογής, ώστε στον βαθμό που είναι εφικτό, το μεγαλύτερο μέρος της παροχής των ομβρίων, ακόμα και σε περιπτώσεις καταιγίδων να οδηγείται στον αγωγό της Εσχατιάς και να μην κατακλύζει τις παραρεμάτιες περιοχές και τη ζώνη επιφανειακής διαμόρφωσης. Οι αγωγοί που προτείνονται δεν αποτελούν τμήμα συνηθισμένου δικτύου αποχέτευσης ομβρίων. Με μικρού μήκους αγωγούς και πολλά στόμια υδροσυλλογής επιδιώκεται η εξυπηρέτηση των μεγάλων παροχών των κατ' εκτίμηση λεκανών απορροής. (...) Όσοι αγωγοί και να προβλεφθούν, κάποια παροχή, ιδίως σε μεγάλες καταιγίδες, θα διαφεύγει προς την περιοχή με χαμηλότερα υψόμετρα. (...) Βεβαίως όταν και εάν αναπτυχθεί στο μέλλον δίκτυο ομβρίων στην ευρύτερη περιοχή οι αγωγοί αυτοί μπορεί να χρησιμεύσουν ως απολήξεις στον βασικό αποδέκτη τους (τη Εσχατιά). (...).

4. Στις 17.12.2015 συντάχθηκε από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία (Τμήμα Κατασκευής Έργων Αθήνας της ΕΥΔΕ ΚΥΥ) ο 3ος Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών (Α.Π.Ε.) με την 1η συμπληρωματική σύμβαση εργασιών, συνολικής δαπάνης 11.260.162,60 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), που δεν υπερβαίνει το ποσοστό του 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης, και το 3ο Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών

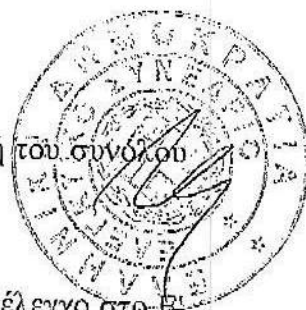
Μονάδος Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.) που περιλαμβάνει 19 νέες εργασίες.

Στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τον 3ο Α.Π.Ε. αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Η 1η Σ.Σ.Ε. κατέστη αναγκαία λόγω των απρόβλεπτων καταστάσεων από τα πλημμυρικά φαινόμενα της 21-22-23 Οκτωβρίου 2015 που ήταν τα πλέον εκτεταμένα στην Αττική βάσει των καταγραφών από το έτος 1930 με εκτεταμένες ζημιές που οδήγησαν στην κήρυξη της περιοχής των Δήμων Ιλίου, Μενιδίου και Αγίων Αναργύρων-Καματερού σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης επί τρίμηνο. Πραγματοποιήθηκαν επανειλημμένες τεχνικές επισκέψεις, συναντήσεις και συσκέψεις με την Πολιτική Ηγεσία καθώς και εμπλεκόμενους φορείς (Περιφέρεια Αττικής, Δήμος Αγ. Αναργύρων-Καματερού, Δήμος Ιλίου). Προέκυψε η κατεπείγουσα ανάγκη κατασκευής δικτύου ομβρίων για την προστασία της παραρεμάτιας ζώνης του ρέματος Εσχατιάς η οποία προσδιορίστηκε και από σχετική αλληλογραφία με τους Δήμους Ιλίου και Αγ. Αναργύρων-Καματερού. Η κάλυψη του ρέματος Εσχατιάς στο τμήμα που διέρχεται μέσα από τον αστικό ιστό των Δήμων Ιλίου και Αγίων Αναργύρων-Καματερού έχει ολοκληρωθεί σε ποσοστό 95% (αρχική σύμβαση) και τα όμβρια ύδατα που είχαν έως σήμερα ως φυσικό αποδέκτη ανεξέλεγκτα το ανοικτό ρέμα της Εσχατιάς, μετά την κάλυψη αυτού, πρέπει να διοχετευτούν μέσω δικτύου αγωγού ομβρίων. (...) Τα επείγοντα πρόσθετα μέτρα αποσκοπούν στην επίτευξη της κατά το εφικτό και σε άμεσο χρόνο αντιπλημμυρικής θωράκισης της παραρεμάτιας ζώνης με την κατασκευή υπόγειου δικτύου αποχέτευσης ομβρίων. Το δίκτυο θα αποτελείται από αγωγούς ομβρίων σε κατάλληλες θέσεις και με πολλά στόμια υδροσυλλογής, ώστε στον βαθμό που είναι εφικτό, το μεγαλύτερο μέρος της παροχής των ομβρίων, ακόμα και σε περιπτώσεις καταιγίδων να οδηγείται στον αγωγό της Εσχατιάς και να μην κατακλύζει τις

παραρεμάτιες περιοχές και την ζώνη επιφανειακής διαμόρφωσης. Με τους αγωγούς που προτείνονται επιδιώκεται η εξυπηρέτηση των μεγάλων παροχών των κατ'εκτίμηση λεκανών απορροής. Η διοχετευτικότητά τους καθορίστηκε για βροχές συχνότητας επαναφοράς 1:20, βάσει της οποίας έχει μελετηθεί ο κύριος αγωγός της Εσχατιάς και όχι για συχνότητα 1:5 που σχεδιάζουν τα συνηθισμένα δίκτυα αποχέτευσης ομβρίων των πόλεων. Βεβαίως όταν και εάν επεκταθεί στο μέλλον το δίκτυο ομβρίων στην ευρύτερη περιοχή οι αγωγοί αυτοί μπορεί να χρησιμεύσουν ως απολήξεις στον βασικό αποδέκτη τους (την Εσχατιά). Επιπρόσθετα περαιτέρω έργα αντιπλημμυρικής προστασίας (παράλληλοι αγωγοί ομβρίων με πυκνά στόμια υδροσυλλογής) αναπτύσσονται στις παραρεμάτιες οδούς». Με την οικ3138/ΚΕ.Εσχατιά 1^ο/20.12.2016 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών εγκρίθηκαν ο 3^{ος} Α.Π.Ε., η σύναψη της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης, δαπάνης 11.260.162,60 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), και το 3^ο Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε., με αντικείμενο την κατασκευή δικτύου αγωγών ομβρίων υδάτων για την αντιπλημμυρική προστασία της παραρεμάτιας ζώνης του ρέματος Εσχατιάς. Οι συμπληρωματικές δε εργασίες που περιλαμβάνονται στην ελεγχόμενη συμπληρωματική σύμβαση αφορούν, συνοπτικά, στην κατασκευή αγωγών ομβρίων και συνοδών έργων αυτών, συνολικού μήκους περί τα 7.760 μέτρα, στις ακόλουθες περιοχές: α) στη Λεωφόρο Φυλής και συμβάλλοντας σε αυτόν αγωγούς, β) στη Λεωφόρο Καματερού, γ) στην οδό Αισώπου, δ) από την οδό Λευκάδος έως την οδό Καπετάν Βέρα, ε) από την οδό Καπετάν Βέρα έως την πλατεία Ιλίου, στην κατασκευή ορισμένων μεμονωμένων αγωγών μικρού μήκους σε διάφορες θέσεις που παρατηρούνται έντονα προβλήματα και σε δρόμους εκτός των

προαναφερθέντων και στην πληρωμή των μελετών για την κατασκευή του συνόλου των ανωτέρω.

5. Το σχέδιο της συμπληρωματικής σύμβασης υποβλήθηκε για έλεγχο στο ΕΚλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου το οποίο, με την 41/2017 Πράξη, έκρινε ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την υπογραφή της εν λόγω συμπληρωματικής σύμβασης. Κατά της ανωτέρω πράξης ασκήθηκε αίτηση ανάκλησης από την ήδη αιτούσα κοινοπραξία. Με την ήδη προσβαλλόμενη απόφαση το Τμήμα δέχθηκε ότι το ως άνω σχέδιο σύμβασης δεν μπορεί να υπογραφεί για τους ακόλουθους δύο λόγους: α) η συμπληρωματική σύμβαση μη νομίμως ανατέθηκε σε ανάδοχο διαφορετικό από αυτόν της αρχικής σύμβασης, καθόσον δεν εκδόθηκε απόφαση της αναθέτουσας αρχής που να εγκρίνει ρητά, κατά τις διατάξεις του άρθρου 65 του Κ.Δ.Ε., την υποκατάσταση της μετέχουσας στο αρχικό κοινοπρακτικό σχήμα εταιρείας με την επωνυμία «ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.» από την εταιρεία με την επωνυμία «ΠΙΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.» και β) οι ανατιθέμενες με τη συμπληρωματική σύμβαση εργασίες, κατά παράβαση του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007, επεκτείνουν το τεχνικό αντικείμενο της κύριας σύμβασης, δοθέντος ότι το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης δεν περιελάμβανε το σύνολο των εργασιών για την αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής, αλλά αφορούσε προεχόντως στην κατασκευή τμήματος του κλειστού αγωγού διευθέτησης του ρέματος της Εσχατιάς και δευτερευόντως την περιορισμένη ανακατασκευή συγκεκριμένων προϋπαρχόντων αγωγών ομβρίων υδάτων.

IV. Α. Με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι η πρώτη πλημμέλεια που ανέδειξε το VI Τμήμα περί της έλλειψης ρητής έγκρισης από την αναθέτουσα αρχή για την ως άνω υποκατάσταση του μέλους της κοινοπραξίας «ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.»

από την εταιρεία «ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.» έχει θεραπευτεί, αφού έχει ήδη εκδοθεί η σχετική απόφαση. Ο λόγος αυτός πρέπει να γίνει δεκτός, καθόσον, μετά την προσκόμιση της 1115/ΚΕ.Εσχατιά 1^ο/2.6.2017 απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, με την οποία, αφού διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία «ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.» έχει τα προσόντα που απαιτούνται για την ανάληψη του έργου και παρέχει όλα τα εχέγγυα για την ολοκλήρωσή του, εγκρίθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 65 του Κ.Δ.Ε., η υποκατάσταση της εταιρείας «ΜΟΧΛΟΣ Α.Ε.» από την εταιρεία «ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε.». Επομένως, εξέλιπε ο διαληφθείς στην προσβαλλόμενη απόφαση του Τμήματος σχετικός, διακωλυτικός της υπογραφής του σχεδίου της ανωτέρω συμπληρωματικής σύμβασης, λόγος (πρβλ. Ε.Σ. αποφ. Τμ. Μείζ.-Επτ. Συνθ. 2768/2011, VI Τμ. 91, 2262, 2753/2011, 2838/2010).

Β. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι το Τμήμα, κατά πλάνη περί τα πράγματα, έκρινε ότι οι ανατιθέμενες με την ελεγχόμενη συμπληρωματική σύμβαση εργασίες επεκτείνουν ανεπίτρεπτα το τεχνικό αντικείμενο της αρχικής σύμβασης. Ειδικότερα, η αιτούσα κοινοπραξία επικαλούμενη την οικ.2975/ΚΕ. Εσχατιά 1^ο/6.12.2016 απόφαση της ΕΥΔΕ Κ.Υ.Υ. «έγκριση διάθεσης συμπληρωματικών πιστώσεων για την κάλυψη της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης», ισχυρίζεται ότι η παράλειψη της αρχικής μελέτης του έργου, έτους 2008, να συμπεριλάβει αγωγούς ομβρίων υδάτων σε μήκος μεγαλύτερο των 410,00 μέτρων για την αντιπλημμυρική προστασία της παραρεμάτιας ζώνης, οφείλεται στα διαφορετικά υδρολογικά δεδομένα της εποχής, τα οποία μετέπειτα μετεβλήθησαν λόγω της κλιματικής αλλαγής, της πύκνωσης της κατοικημένης περιοχής στο σημείο των εργασιών και των πρόσφατων πυρκαγιών στο όρος Πάρνηθα. Συνεπώς, η αρχική μελέτη του έργου, κατά τον χρόνο σύνταξής της, ήταν επαρκής ως προς την κατασκευή των

αγωγών ομβρίων υδάτων σε μήκος μόνο 410,00 μέτρων. Ωστόσο, τα γεγονότα που έλαβαν χώρα στις 21, 22 και 23 Οκτωβρίου 2015, ήτοι τα ακραία καιρικά φαινόμενα που έπληξαν τους Δήμους Αχαρνών, Αγίων Αναργύρων – Καματερού και Χαϊδαρίου ανέδειξαν τα προβλήματα της εργολαβίας και ειδικότερα την ανεπάρκεια των περιλαμβανομένων στην αρχική μελέτη αγωγών, στο μήκος που είχαν αρχικώς σχεδιαστεί (410,00 μέτρα), να μεταφέρουν στον δίδυμο αγωγό της Εσχατιάς τα όμβρια ύδατα, με συνέπεια να κατακλύζονται οι παραρεμάτιες περιοχές και η ζώνη περιφερειακής διαμόρφωσης με τα ύδατα αυτά. Επίσης, κατά την αιτούσα, το αντικείμενο της ελεγχόμενης συμπληρωματικής σύμβασης δεν σχετίζεται με το μελλοντικό δίκτυο ολοκληρωμένων ομβρίων υδάτων της ευρύτερης περιοχής, το οποίο θα αποτελέσει προϊόν ενός συνολικού οικιστικού και τεχνικού σχεδιασμού, αλλά αντιθέτως αφορά σε όλως εντοπισμένες εργασίες επιμήκυνσης συγκεκριμένων αγωγών ομβρίων υδάτων, μήκους 7.760,00 μέτρων, σε συγκεκριμένες οδούς (στη Λεωφόρο Φυλής, στην οδό Καπετάν Βέρα, στην οδό Καματερού), που είχαν ήδη προβλεφθεί στην αρχική σύμβαση αλλά σε πολύ μικρότερο μήκος (410,00 μέτρα). Κατόπιν τούτων, η ανεπάρκεια των αρχικώς σχεδιασμένων αγωγών (μήκους 410,00 μέτρων) για τη συλλογή του όγκου των ομβρίων, η οποία αναδείχθηκε μετά τις έντονες πλημμύρες που σημειώθηκαν τον Οκτώβριο 2015, δημιούργησε την αδήριτη ανάγκη επαύξησης τόσο των απαιτούμενων μέτρων αγωγών ομβρίων, όσο και του αριθμού των απαιτούμενων φρεατίων υδροσυλλογής με σκοπό την αντιπλημμυρική θωράκιση της περιοχής.

V. Από την προσήκουσα εκτίμηση του συνόλου των στοιχείων του φακέλου συνάγεται ότι στην προκειμένη περίπτωση συντρέχουν οι προϋποθέσεις σύναψης της επίμαχης συμπληρωματικής σύμβασης. Και τούτο, διότι η ανάγκη εκτέλεσης

των εργασιών της σύμβασης αυτής ανέκυψε μετά τα ακραία καιρικά φαινόμενα που σημειώθηκαν τον Οκτώβριο του έτους 2015, μεταξύ άλλων, στους Δήμους Αγίων Αναργύρων – Καματερού και Αχαρνών στους οποίους εκτελείται το έργο και οδήγησαν σε έκτακτα πλημμυρικά φαινόμενα με καταστροφικά αποτελέσματα. Ειδικότερα, από τα γεγονότα αυτά αποκαλύφθηκε ότι η κατασκευή αγωγών ομβρίων υδάτων στην παραρεμάτια ζώνη του ρέματος της Εσχατιάς, σε μήκος μόλις 410,00 μέτρων, δεν αρκούσε για την συλλογή και μεταφορά του όγκου των ομβρίων στον κατασκευασθέντα αγωγό διευθέτησης του ρέματος και κατά συνέπεια δημιουργήθηκε η ανάγκη για επιπρόσθετες εργασίες επιμήκυνσης των ήδη περιλαμβανομένων στην αρχική μελέτη αγωγών ομβρίων υδάτων σε μήκος 7.760,00 μέτρων. Κατόπιν τούτων, οι συμπληρωματικές αυτές εργασίες συνδέονται άρρηκτα με την αρχική εργολαβία και είναι αναγκαίες για την ολοκλήρωση του τεχνικού της αντικειμένου. Λαμβάνοντας δε υπόψη ότι οι υπάρχοντες αγωγοί αδυνατούν να μεταφέρουν το σύνολο των ομβρίων υδάτων στον δίδυμο αγωγό του ρέματος της Εσχατιάς, η κατασκευή των περιλαμβανόμενων στην ελεγχόμενη συμπληρωματική σύμβαση αγωγών συλλογής υδάτων σε μήκος μεγαλύτερο από το αρχικώς προβλεφθέν καθίσταται απαραίτητη για την αποτελεσματική λειτουργία του κύριου αγωγού διευθέτησης του ρέματος. Επομένως, χωρίς τις εν λόγω συμπληρωματικές εργασίες δεν θα μπορέσει να ολοκληρωθεί επιτυχώς το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης ούτε να καταστεί λειτουργικός ο αγωγός του κύριου έργου και να αποφευχθεί ο κίνδυνος επανάληψης παρόμοιων με εκείνα του Οκτωβρίου 2015 πλημμυρικών φαινομένων. Σε κάθε δε περίπτωση, η κατασκευή αγωγών ομβρίων υδάτων σε συγκεκριμένες οδούς (στη Λεωφόρο Φυλής, στην οδό Καπετάν Βέρα, στην οδό Καματερού), σε μήκος μεγαλύτερο από το αρχικώς

προβλεφθέν, δεν συνιστά κατασκευή άλλου έργου με σκοπό την αντιπλημμυρική προστασία όλης της περιοχής, αλλά καθιστά αποτελεσματική τη λειτουργία του αντικειμένου της αρχικής σύμβασης (πρβλ. Ε.Σ. Τιμ. Μείζ.-Επτ. Συνθ. 4001/2013).

Τέλος, η μελέτη με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του αρχικού έργου συντάχθηκε με τα δεδομένα του έτους 2008. Επομένως, η εμφάνιση των ακραίων καιρικών φαινομένων στην περιοχή του έργου ανάγονται σε χρόνο μεταγενέστερο της αρχικής μελέτης και δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά το χρόνο σύνταξης της. Κατόπιν τούτων, συνεκτιμωμένου του επαίγοντος χαρακτήρα για την εκτέλεση των επίμαχων συμπληρωματικών εργασιών και ότι η ολοκλήρωση του αρχικού έργου, χωρίς τις εργασίες αυτές, δεν διασφαλίζει την αποτροπή εμφάνισης αντίστοιχων πλημμυρικών φαινομένων για το μέλλον, με την ελεγχόμενη σύμβαση δεν επέρχεται επέκταση του φυσικού και τεχνικού αντικειμένου της αρχικής σύμβασης, αλλά ολοκλήρωση αυτού. Ως εκ τούτου, συντρέχουν όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις για τη σύναψη της επίμαχης συμπληρωματικής σύμβασης.

VI. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η υπό κρίση αίτηση αναθεώρησης πρέπει να γίνει δεκτή και να αναθεωρηθεί η 847/2017 απόφαση του VI Τμήματος, ακολούθως δε να επιστραφεί στην αιτούσα το καταβληθέν για την άσκησή της παράβολο. Περαιτέρω, γενομένης δεκτής της από 14.3.2017 αίτησης ανάκλησης, πρέπει να ανακληθεί η 41/2017 Πράξη του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το δε σχέδιο της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης του προαναφερθέντος έργου, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 11.260.162,60 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), μεταξύ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και της αιτούσας κοινοπραξίας μπορεί να υπογραφεί.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση.

Αναθεωρεί την 847/2017 Απόφαση του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Δέχεται την από 14.3.2017 αίτηση ανάκλησης της κοινοπραξίας με την επωνυμία «ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε. – ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ Α.Ε. – ΙΝΤΡΑΚΑΤ».

Ανακαλεί την 41/2017 Πράξη του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αποφαίνεται ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της 1ης συμπληρωματικής σύμβασης του έργου «Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς Τμήμα 1^ο (από πλατεία Ύλιου έως συμβολή αγωγού Ευρυρίδων)». Και

Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου αναθεώρησης στην αιτούσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 23 Ιουνίου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΠΟΥΛΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 12 Ιουλίου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ

Αθήνα, 17/7/2017.
Η Γραμματέας α.α.

ΕΛΕΝΗ ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗ

Αριθμός Απόφασης: 1378/2017

Ε Κ Θ Ε Σ Η Ε Π Ι Δ Ο Σ Η Σ

(1) σήμερα την του μήνα
..... του έτους (2) ημέρα και ώρα ο υπογράφων (3).....

..... μετά από παραγγελία του Γραμματέα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, πήγα να επιδώσω την 1378/2017 απόφαση του Τμήματος Μείζονος-Επταμελούς Σύμβασης του ανωτέρω Δικαστηρίου στην Κοινοπραξία με την επωνυμία "ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ-ΠΟΡΤΟ ΚΑΡΡΑΣ ΑΕ- ΙΝΤΡΑΚΑΤ" Δ/νση: Ερμού 25 , Κηφισιά με την οποία γίνεται δεκτή η Αίτηση Αναθεώρησης της .

Την απόφαση επέδωσα στ. ιδ. (4).....

Ο Ενεργήσας την επίδοση

Ο Μάρτυρας

Ο Παραλαβών

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

- (1) Αναγράφεται ο τόπος της επιδόσεως (π.χ. Αθήνα, Χαλκίδα).
- (2) Αναγράφεται το έτος αριθμητικά.
- (3) Αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα του ενεργήσαντος την επίδοση.
- (4) α) Εάν δεν ευρεθεί εκείνος προς τον οποίο απευθύνεται η κλήση τότε αναγράφεται: "και επειδή δεν εύρηκα τον ίδιο την παρέδωσα στην σύνοικο σύζυγό του ή την ενήλικη θυγατέρα (ανάλογα) κ.λ.π. ή στον συστεγαζόμενο συνεργάτη του" (όταν πρόκειται για δικηγόρο).
- (4) β) Εάν δεν ευρεθεί ούτε ο ίδιος ούτε κάποιο από τα παραπάνω πρόσωπα τότε αναγράφεται: "και επειδή δεν εύρηκα τον ίδιο ούτε άλλο συνοικό πρόσωπο την θυροκόλλησα παρουσία του μάρτυρα....."(γράφεται το ονοματεπώνυμο του μάρτυρα και τίθεται η υπογραφή του).

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΕΠΤΑΜΕΛΟΥΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Παρακαλώ πολύ να συμπληρώσετε τις εκθέσεις επίδοσης, να υπογραφούν από τον ίδιο ή από τους νόμιμους εκπροσώπους ή από τους συστεγαζόμενους συνεργάτες και να επιστραφούν

ΑΜΕΣΑ στο FAX **2106462798.**

Ευχαριστώ πολύ

Ο Γραμματέας

Γεώργιος Καρασαββίδης